

Europeiska unionen
Regionalpolitik

Regioner för ekonomisk förändring

SV

**Främjande av konkurrenskraft
genom nyskapande teknik,
innovativa produkter och sunda
samhällen**

Mars 2007

Kontakt

Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för regionalpolitik

Enhet 01 – Information och kommunikation

Thierry Daman

41, avenue de Tervuren, B-1040 Bryssel

Fax (32-2) 296 60 03

E-post: regio-info@ec.europa.eu

Internet: http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_sv.htm

ISBN 92-79-04545-8

© Europeiska gemenskaperna, 2007

Kopiering tillåten med angivande av källan.

Printed in Belgium

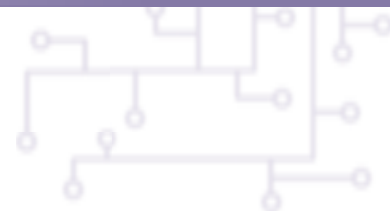
Fotografier: © Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för regionalpolitik/Mike St Maur Sheil, (sid. 13) Ekonomisk utveckling Karlsruhe, (sid. 21) Oü Loodesystem, (sid. 14) REGINS RFO projektet, Region PACA (sid. 22).

Omslagsfoto: INTECHMER – forskning om biologisk kontamination av marina miljöer, Cherbourg, Normandie, Frankrike.

Utgivare: Thierry Daman, Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för regionalpolitik.

Tryckt på återvunnet papper

Texten i denna publikation är inte juridiskt bindande.

Förord	3
Allmän bakgrund	4
• Innovativa regioner	4
• Regioner för ekonomisk förändring: Partnerskap i handling	6
• RegioStars 2008: Utmärkelser för innovativa projekt.....	11
• Att överbygga klyftan: Lisbon Monitoring Platform.....	12
Tio framgångsrika projekt	13
1. Estland/Frankrike/Rumänien/Ryssland/Sverige/Tyskland/Österrike/: CLOE – Clusters Linked over Europe.....	13
2. Tyskland/Italien/Ungern/Österrike: REGINS – Integration av små och medelstora företag i den europeiska ekonomin.....	14
3. Tjeckien/Tyskland/Österrike/Polen/Slovenien: RegioSustain – från biomassa till energi – hållbarhet för regionala ekonomiska cykler.....	15
4. Irland: Tillväxt med hjälp av naturen.....	16
5. Belgien/Tyskland/Nederländerna: Gränsöverskridande vård.....	17
6. Danmark/Sverige: Gränsöverskridande bioteknik.....	18
7. Italien: Trä- och teknikklustret i Bolzano: samverkan och innovation bland små traditionella familjeföretag.....	19
8. Sverige: Ett nätverk av innovationsrådgivare för små och medelstora företag.....	20
9. Estland: Innovation i byggnadsindustrin: Loodesystem.....	21
10. Frankrike/Grekland/Italien/Marocko/Spanien/Tunisien: Medelhavsområdet, ett laboratorium för energiinnovation.....	22
Ordlista	23

Sammanhållningspolitikens nya programperiod 2007–2013 kräver intensifierat samarbete mellan regioner och städer i hela Europa. Jag kan försäkra att de många goda idéer som härrör från regionala nätverk och stadsnätverk snabbt letar sig fram till nästa generation program som skall genomföras i regionerna. Initiativet "Regioner för ekonomisk förändring" som presenterades i Meddelande (2006) 675 är utformat för att främja aktivt partnerskap – partnerskap mellan relevanta aktörer i varje region, mellan olika regioner och mellan regionerna och kommissionen. Beträffande den senare kontexten har vi för avsikt att stärka synergier mellan gemenskapens olika riktlinjer som bidrar till tillväxt och sysselsättning. Detta kan åstadkommas genom att man säkerställer att relevanta erfarenheter och god praxis från många olika källor delas genom interregional samverkan. Genom "Regioner för ekonomisk förändring" bör vi i synnerhet dra fördel av de erfarenheter som gjordes under perioden 2000–2006 inom ramen för Interreg III C-initiativet som stödde interregional samverkan, nätverket Urbact för utbyte av bästa praxis mellan europeiska städer och förhoppningsvis andra nätverksaktiviteter som lanserats av kommissionen.

Initiativet innehåller fyra specifika innovationer inom området interregionalt samarbete. Först har vi identifierat 30 prioriterade teman med inriktning på ekonomisk modernisering och den förnyade Lissabonagendan. Dessa teman är baserade på de fyra delmålen i gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållningen 2007–2013: locka till sig investeringar, förbättra kunskap och innovation; skapa fler och bättre arbetstillfällen och ta territoriella dimensioner med i beräkningen. Flera av dessa teman står i fokus för de specifika seminarier som ingår i konferensprogrammet.

För det andra ser vi ett behov av en utökad kommunikation för att främja utbyte av kunnande och god praxis inom regional utveckling och för genomförandet av Agendan för tillväxt och sysselsättning. Det är skälet till att denna årliga konferens också lanserar den process som kommer att leda till utdelandet av utmärkelsen RegioStars 2008 – Awards for innovative projects vid den andra årliga konferensen. Glädjande nog kan jag meddela att vi redan nu har partner i denna kommunikationssatsning eftersom Regionkommittén och den franska regionen Provence-Alpes-Côte d'Azur redan har varit aktivt involverade i detta evenemang genom att de organiserade ett "Forum för utbyte av idéer och erfarenheter" den 8 mars 2007 i Jacques Delors-byggnaden.

För det tredje planerar vi att bygga en bro mellan nätverken och huvudprogrammen. Det målet kommer att framhållas i alla nätverk som har finansierats med de 375 miljoner euro som ställts till förfogande för dessa syften inom ramen för Europeiskt territoriellt samarbete 2007–2013. Men huvudfrågan kommer främst att utgöras av den fjärde innovationen, det så kallade snabbspårsalternativet. Inom detta alternativ kommer kommissionen att arbeta i partnerskap med frivilliga nätverk – det kommer att röra sig om utvalda prioriteringar och omfatta 15–20 regioner eller städer – och syftet är att få fram ett testområde där nya idéer snabbt kan prövas.

Detta är den första årliga konferensen inom ramen för "Regioner för ekonomisk förändring". Jag tror att ni kommer att tycka att programmet är inspirerande och att det innebär nya möjligheter för ett utbyte av kunnande och god praxis i det regionala genomförandet av Agendan för tillväxt och sysselsättning.

Danuta Hübner

Medlem av Europeiska kommissionen med ansvar för regionalpolitik

Innovativa regioner

Statistik om forskning och utveckling (FoU) och innovation bekräftar med jämna mellanrum att det finns betydande skillnader mellan olika medlemsstater och mellan de olika regionerna inom EU.

Sedan 2002 har Europeiska kommissionen bedömt trender inom regional innovation som rymmer ett brett urval av data, som exempelvis antalet anställda inom vetenskap, teknologi och high-tech-sektorn eller patent per en miljon invånare. I det senaste numret av European Regional Innovation Scoreboard som publicerades i november 2006 (¹) och som då fortfarande var baserad på 25 medlemsstater är de tio bäst presterande regionerna Stockholm, följt av Västsverige (SE), Oberbayern (DE), Etelä-Suomi (FI), Karlsruhe (DE), Stuttgart (DE), Braunschweig (DE), Sydsverige (SE), Île-de-France (FR) och Östra Mellansverige (SE). Regioner i EU-15-länder överväger bland de bäst presterande regionerna med 47 regioner på de 50 bästa platserna och 94 regioner bland de 100 bästa. Av regionerna i de nya medlemsstaterna hamnar Prag på (CZ) plats 15, Bratislavský kraj (SK) på plats 27, Közép-Magyarország (HU) på plats 34, Slovenien på plats 63, Mazowieckie (PL) på plats 65 och Jihovýchod (CZ) på plats 100.

Kartan på nästa sida visar resultaten i den nyligen publicerade European Regional Innovation Scoreboard. Om man jämför den med andra regionala skillnader som exempelvis BNP per capita bekräftar den att de minst utvecklade regionerna behö-

Instituto Tecnológico de Aragon, Zaragoza, Spanien, medfinansierat av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

ver en extra satsning för att de skall kunna förbättra sina innovationsprestationer, det vill säga skapa konkurrenskraftig tillväxt och sysselsättning. De stora mängderna tillgängliga strukturfonder, liksom ett bredare partnerskap med de mest framgångsrika regionerna kan få en avgörande betydelse.

Sammanhållningspolitiken stöder innovationer på två stora områden: medfinansiering genom strukturfonderna och utveckling av ett system med regionalt styre baserat på strategisk utveckling, partnerskap, programutformning, övervakning och utvärdering. I många fall är styrsystemen en innovativ policy i sig. Inom ramen för sammanhållningspolitikens program under perioden 2007–2013 gjorde Europeiska kommissionen en utvärdering om innovation och kunskapsbaserad ekonomi (²), och dess syfte var att ge riktlinjer för genomförandet av regionala innovationsaktiviteter inom strukturfonderna. Mångfalden inom innovationsprestationer och innovationspotential bland de europeiska regionerna har lett till definitionen av en typologi av olika regioner som kräver olika förhållningssätt beträffande innovationspolicyn. Studien framhåller att det är viktigt

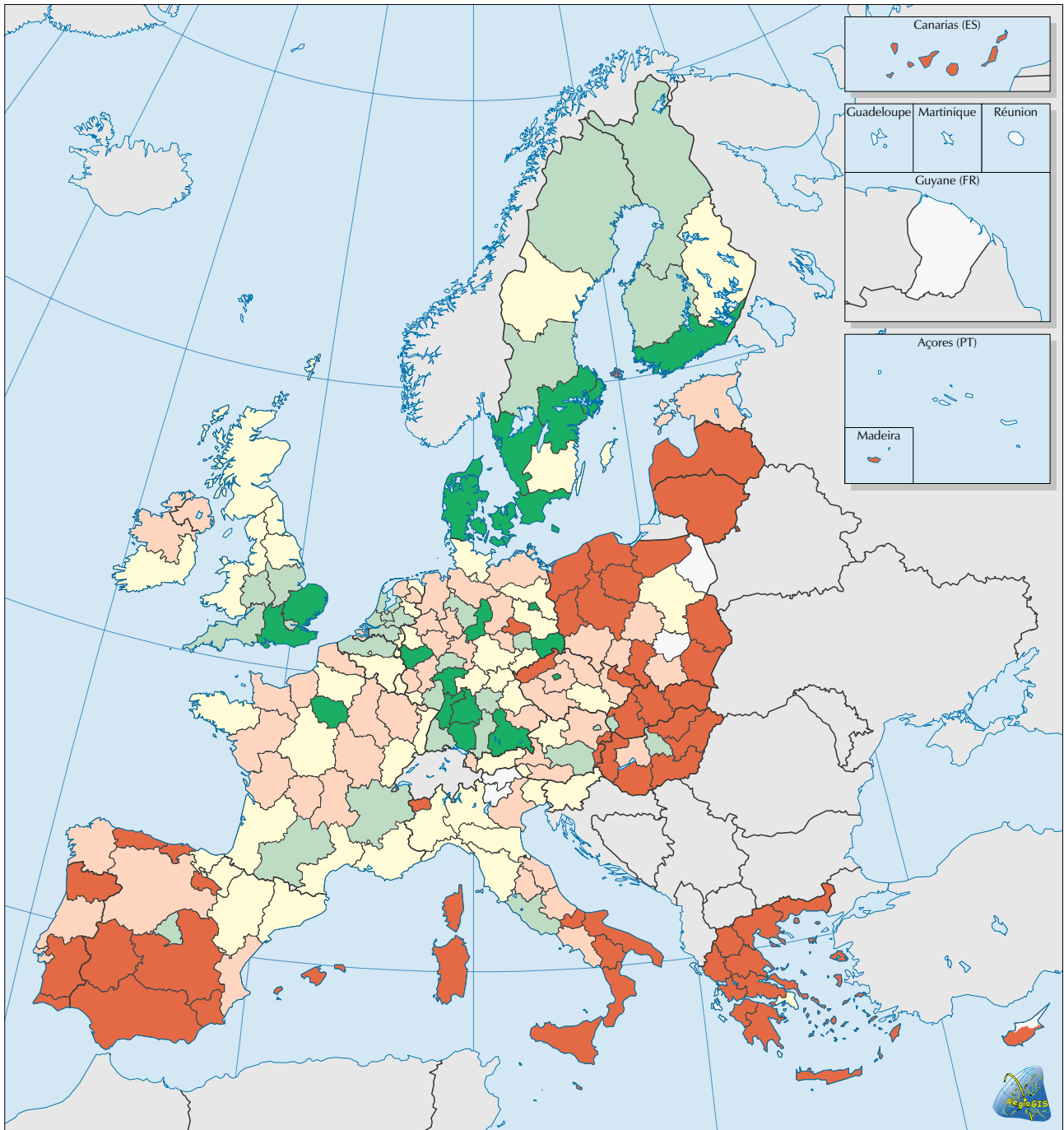
- att inse mångfalden inom den regionala innovationspotentialen, vilket medför "skräddarsydda" förhållningssätt när det gäller att sätta upp mål och göra program för innovativa åtgärder i Europas regioner,
- att lansera och testa mer "komplexa projekt" eller initiativ med flera aktörer och flera åtgärder med en klar inriktning på säljbara tillämpningar av ny teknik snarare än på sådana förhållningssätt till utveckling och överföring av teknik som är baserade på FoU-infrastruktur,
- att införa en mer långsiktig planering och en mer hållbar process för strategisk administration av regional innovationspolicy, och
- att använda det nya målet Europeiskt territoriellt samarbete för att skapa interregionala nätverk.

Studien belyser utifrån ett handlingsperspektiv behovet av bättre samordning mellan regionala program och riktlinjer, samt investeringar i strategiska upplysningsverktyg, som exempelvis jämförelse av politik, framsynthet och interregionala samarbetsprogram. Den rekommenderar också ett gradvis närmande till implementering av innovativa och kunskaphöjande åtgärder och att man undviker finansiering av subkritiska program eller åtgärder till förmån för större projekt som möjligen är mer riskabla, men som i den händelse att de lyckas, är mer strukturerande. Slutligen rekommenderar den mer systematiska relationer mellan policyskapande institutioner för att man ständigt skall kunna granska regionala nätverk inom forskning och innovation.

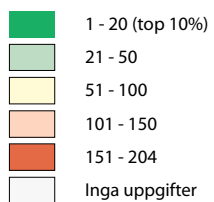
¹ Se Internet (<http://trendchart.cordis.lu/>).

² Se Internet (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm).

Resultat av regional innovation i Europa, 2006

Rangordning för NUTS 2-regioner

BE, PL4, PL5, PL6, UK, NUTS 1

0 100 500km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Regioner för ekonomisk förändring: Partnerskap i handling

Sammanhållningspolitiken och dess instrument och program administreras på ett decentraliserat sätt, med full respekt för subsidiaritetsprincipen. Urvalet av investeringar som skall stödjas av unionen under perioden 2007–2013 kommer mestadels att göras av medlemsstaterna och regionerna och städerna själva. I november 2006 publicerade kommissionen ett meddelande om Regioner för ekonomisk förändring³) som föreslog nya sätt för att stärka regionala och urbana nätverk inom ramen för målet "Europeiskt territoriellt samarbete". Med initiativet Regioner för ekonomisk förändring stöder kommissionen "Partnerskap i handling". Kommissionens olika avdelningar samarbetar för att ta sig an de kärnfrågor som de europeiska regionerna står inför och de skapar en stark länk mellan utbytet av god praxis och sammanhållningspolitikens instruments huvudsakliga finansiering.

Initiativet Regioner för ekonomisk förändring involverar två instrument från Europeiska regionala utvecklingsfonden – det interregionala delmålet i programmet Europeiskt territoriellt samarbete⁴) och Urbact, nätverksprogrammet för urban utveckling. Det föreslår att dessa program fokuserar på de teman för ekonomisk utveckling som har angivits av kommissionen och som sammanhänger med gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållningen 2007–2013⁵). Totalt kommer de två instrumenten att ha en budget på 375 miljoner euro för perioden 2007–2013.

Initiativet Regioner för ekonomisk förändring vill fästa uppmärksamheten på följande innovationer:

José Manuel Barroso, Europeiska kommissionens ordförande, vid öppnandet av den första konferensen inom ramen för Regioner för ekonomisk förändring. Konferensen ägde rum i juni 2006 och temat var innovation.

Bro mellan Spanien och Portugal över floden Guadiana, Algarve, Portugal.

Regioner för ekonomisk förändring: Partnerskap i handling.

- Regioner och städer skall även fortsättningsvis ha möjlighet att bilda och styra sina egna nätverk, men de kommer att uppmanas att göra det kring teman som är utvalda för att sammanlänka unionens policy med moderniseringsagendan. Kommissionen har, genom en samordnad satsning i sina olika avdelningar, och i samarbete med medlemsstaterna angivit de teman som skall följas (se lista på nästa sida).
- Ett nytt snabbspårsalternativ skall ge möjlighet att snabbt testa de policyidéer som utgår från erfarenheter som gjorts av regionerna och kommissionen. I dessa nätverk kommer kommissionen att spela en särskild roll genom att stödja utbyte av erfarenheter och göra satsningar för att beakta resultaten i relevanta operativa program.
- En "tvåvägskommunikation" mellan tematisk utveckling av nätverken och de viktigaste europeiska regionalpolitiska programmen kommer att stödjas. Genom denna tvåvägskommunikation kommer de projekt som testats inom ramen för Regioner för ekonomisk förändring att snabbt integreras i mainstreamprogrammen.
- Initiativet kommer att införliva en utvidgad kommunikationssatsning för att snabbt sprida bästa praxis bland unionens alla regioner och städer. Denna kommer att omfatta införandet av RegioStars – Awards for innovative projects, som visar fram resultat beträffande ekonomisk modernisering, en årlig konferens och kraftfullare spridning av exempel på god praxis.

³ KOM(2006) 675/SEC(2006) 1432 av den 8 november 2006.

⁴ Den juridiska grunden ges av artikel 7.3 i rådets förordning nr 1083/2006 den 11 juli 2006 som fastställer allmänna förordningar om Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden och upphäver förordningen (EG) nr 1260/1999. För mer detaljer angående implementeringsbestämmelserna, se ERUF-förordning (EG) nr 1080/2006 den 5 juli 2006.

⁵ Rådets beslut (2006/702/EG) den 6 oktober 2006 om gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållningen; Europeiska unionens officiella tidning L 291, av den 21 oktober 2006.

Dessa innovationer kommer att säkerställa att initiativet Regioner för ekonomisk förändring ger unionen ett kraftfullare och integrerat instrument med vilket den kan stimulera ekonomisk modernisering och öka konkurrenskraften, en roll för kommissionen inom snabbspår-alternativet. Det kommer att ge regioner och städer en möjlighet att arbeta med specifika teman med

kopplingar till ekonomisk modernisering. Detta nya instrument kommer att ytterligare stimulera progressivt tänkande vid implementeringen av de program som stöds av de fonder som är tillgängliga inom ramen för sammanhållningspolitiken och säkerställa en ständig förbättring av deras bidrag till modernisering enligt Lissabonmålen.

Regioner för ekonomisk förändring: 30 prioriterade teman

Temana för Regioner för ekonomisk förändring och dess snabbspår-alternativ har grupperats inom specifika policyområden i enlighet med gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållningen 2007–2013. Detta dokument innehåller tre uppsättningar tematiska riktlinjer och en territoriell dimension enligt följande:

- **Att göra Europa och dess regioner till mer attraktiva platser för investeringar och arbete.**
- **Förbättrade kunskaper och innovationer för tillväxt.**
- **Fler och bättre jobb.**
- **Den territoriella dimensionen av sammanhållningspolitiken.**

Genomgående för alla dessa teman är att särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt förbättrad styrning och åt involveringen av den privata sektorn. Dessa 30 prioriterade teman inom initiativet är följande:

1. Ökning av anpassningsförmågan. De regioner som arbetar med detta tema utbyter erfarenheter om hur man handskas med kortvariga ekonomiska kriser och om de lämpliga instrumenten för att mildra de negativa effekterna och dra fördel av de möjligheter som uppstår. Regionerna kommer också att enas om bästa praxis beträffande de åtgärder som de kan vidta för att förbereda sig för och dra fördel av planerade och förutsägbara förändringar i den ekonomiska miljön, exempelvis sådana som uppstår genom ökad frihandel och genom den minskning av handelshinder som blir följden av internationella handelsavtal.

2. Förbättring av luftkvaliteten. De regioner som arbetar med detta tema utvecklar och vidtar gemensamma åtgärder för att reducera sina uppmätta nivåer av partiklar, NO₂ och CO genom integrerade åtgärds paket.

3. Övergång till en ekonomi med låg kolanvändning. De regioner som arbetar med detta tema utvecklar metoder och utbyter erfarenheter om vilka åtgärder man kan vidta för att i högre grad leva upp till Kyotoprotokollet och bidra till att de nationella vägledande målen leder till att man till 2010 uppnår det totala målet för EU-25, nämligen att 21 procent av elektriciteten skall komma från förnybara energikällor och 5,75 procent vad gäller marknadsandelen av biobränslen (för transport liksom för den ökade användningen av förnybara energikällor för uppvärmning och kylning).

4. Förbättring av kvaliteten på vattenförsörjning och vattenhantering. De regioner som arbetar med detta tema utvecklar åtgärder och handlar gemensamt enligt bästa praxis för att trygga bättre vattenkvalitet och effektivare förbrukning.

5. Övergång till ett återvinningssamhälle. De regioner som arbetar med detta tema utvecklar åtgärder och enas om bästa praxis för att säkerställa en minskning av sopmängden och återvinna värdefulla resurser som finns bland soporna.

6. Att skapa välmående samhällen. De regioner, städer och landsbygdsområden som arbetar med detta tema har som målsättning att förbättra det allmänna hälsotillståndet hos invånarna genom att förlänga ett hälsosamt och aktivt åldrande och genom att vidta åtgärder för att förebygga hälsorisker och när så behövs sätta in resurser i infrastrukturen inom vården, inklusive IKT-baserade verktyg.

7. Integrerad policy beträffande urbana transporter. De städer som arbetar med detta tema har som målsättning att höja medborgarnas livskvalitet genom att tillhandahålla högkvalitativa kommunikationer och en bättre trafikorganisation som del i en integrerad strategi för att förbättra transportsystemen.

8. Utveckling av ett hållbart och energieffektivt bostadsbestånd. Städer och landsbygdsområden som arbetar med detta tema har som målsättning att uppnå en högre nivå av hållbar utveckling och energieffektivitet i bostadsbeståndet.

9. Förbättrad miljöövervakning och säkerhetsåtgärder vidtagna av och för regionerna. Syftet för de regioner som arbetar med detta tema är att övervinna problemet med fragmenterade informationssystem och att utveckla användarvänlig informationsservice på olika områden som har med samhällsplanering att göra, exempelvis infrastruktur inom transportväsendet, turistutveckling och landövervakning eller beredskap och utrustning för katastrofsituationer (med inriktning på gemensamma riskområden som alpina regioner, floder som flyter genom två eller flera länder eller skogarna i Medelhavsområdet).

10. Förbättring av regionernas kapacitet för forskning och innovation. Syftet för de regioner som arbetar med detta tema är att utveckla åtgärder för att öka andelen av deras arbetskraft som är sysselsatt inom vetenskap, teknik och high-tech-sektorn samt antalet patentansökningar och licensavtal. Inom ramen för snabbspår-alternativet kan stöd ges åt regioner för att underlätta deras deltagande i olika verksamheter på EU-nivå, som exempelvis European Institute for Technology.

11. Att snabbare få ut innovativa idéer på marknaden. Syftet för de regioner som arbetar med detta tema – som kommer att vara särskilt viktigt i regioner med starka små och medelstora företag – är att utveckla åtgärder för att öka medvetenheten om de potentiella fördelarna med forskning för utvalda företagssektorer, inklusive de möjligheter som kan komma från projekt som Galileo; att underlätta kunskapsöverföring från forskning till innovativa produkter och

tjänster; och att främja icke-teknisk innovation, till exempel genom att anordna rådgivning och stöd från nätverk. Utbyte av bästa praxis bör inkludera användande av riskkapital för att finansiera proof-of-concept-stadiet i innovationsprocessen.

12. Att utbilda och behålla forskare. De regioner som arbetar med detta tema utvecklar program för att utbilda studenter och forskare i lokala företag, för att inrätta kontor för att underlätta utbyte av personal och kunskap och för att locka unga människor till forskning och vetenskapliga karriärer.

13. Att bistå med att omstrukturera de regioner som varit mest beroende av traditionell industri. Målsättningen för de regioner som arbetar med detta tema är att utveckla policy-mekanismerna för att på bästa sätt förbereda sig för eller svara på nedläggningar. Det kan ske genom omstrukturering och diversifiering eller genom omskolning, företagsstöd, rådgivning och finansiering och främjande av lokala kluster.

14. Att införa e-styre i regioner och företag. De regioner som arbetar med detta tema kan dra nytta av de erfarenheter som har gjorts i andra verksamheter som är mer avancerade när det gäller att få tillgång till administrativa tjänster eller biblioteksservice och annan service som är tillgänglig med elektronisk kommunikation.

15. Bättre IKT-förbindelser mellan regioner. De regioner som arbetar med detta tema använder bredbandsuppkopplingar och teknik för digitala ekosystem för att ha kvar och inrätta nya företag, minska utvandringen och möjliggöra globalt samarbete bland olika socioekonomiska aktörer.

16. Att förbättra sådana kvalifikationer som kan underlätta innovation. Målsättningen för de regioner som arbetar med detta tema är att avhjälpa bristen på kvalificerad arbetskraft inom forskning, teknik och innovation genom åtgärder för att höja utbildningsnivån hos befolkningen och att utbilda både arbetslösa och dem som har arbete (kompetensutveckling, livslångt lärande).

17. Att underlätta entreprenörskap. De regioner som arbetar med detta tema fokuserar på åtgärder som syftar till att öka antalet nystartade företag och möjligheterna för deras överlevnad och till att uppmuntra företagandet i skolorna och erbjuda företagsrådgivning, mentorskap, finansiering och stöd till innovationscentra.

18. Att möta den demografiska utmaningen. De regioner som arbetar med detta tema sammanför sina erfarenheter av att hantera effekterna av de demografiska förändringarna och skapar åtgärder som kan vidtas på annat håll. Särskild uppmärksamhet riktas mot balans mellan generationerna och effekterna av invandringen, både legal och illegal.

19. Att gynna hälsan bland de anställda och verka för en god arbetsmiljö. De regioner som arbetar med detta tema har som målsättning att minska antalet förlorade arbetsdagar på grund av sjukdom genom att gemensamt handla efter bästa praxis beträffande hälsofrämjande åtgärder inklusive åtgärder på arbetsplatsen.

20. Integration av marginaliserad ungdom. De städer och landsbygdsområden som arbetar med detta tema har som målsättning att stärka integrationen av arbetslösa och lågutbildade

unga människor genom att ge dem möjligheter att skaffa arbete genom utbildning, praktik, mikrokrediter, förbättrad infrastruktur och rådgivningsservice. Brottsförebyggande åtgärder kan också ingå.

21. Att styra migration och underlätta social integration. De städer och regioner som arbetar med detta tema har som målsättning att stärka integrationen genom att ge invandrarna möjligheter att skaffa arbete genom utbildning, praktik, mikrokrediter, förbättrad infrastruktur och rådgivningsservice.

22. Förbättring av anpassningsförmågan för anställda och företag. De regioner som arbetar med detta tema har som målsättning att stärka sina prestationer inom livslångt lärande och att förbättra de system som främjar utformning och spridning av innovativa och mer produktiva former av arbetsorganisation.

23. Att utvidga och förbättra utbildnings- och vidareutbildningssystemen. De regioner som arbetar med detta tema har som målsättning att stärka sina utbildnings- och vidareutbildningssystem och kursprogram.

24. Att öka anställningen av äldre arbetare. De regioner som arbetar med detta tema har som målsättning att öka andelen äldre arbetare. Det finns ett stort antal dynamiska och förebyggande metoder som kan tillämpas utifrån nationella och regionala särdrag.

25. Förvaltning av kustzoner. Miljöinvesteringar bidrar till att säkerställa långsiktig hållbarhet i den ekonomiska tillväxten, minska externa kostnader i ekonomin och stimulera innovation och skapande av arbetstillfällen. De regioner som arbetar med detta tema utvecklar och vidtar gemensamma åtgärder för att förebygga eller reducera miljöförstöring, för att hantera kusterosion på ett hållbart sätt och mildra effekterna av höjt vattenstånd i havet som ett led i en global strategi för anpassning till klimatförändringar.

26. Att tillvarata havets rikedomar. De regioner som arbetar med detta tema utbyter erfarenheter om bästa praxis beträffande hur ekonomierna i kustregionerna kan dra fördel av tillväxt på sådana områden som transport, turism, energiproduktion, akvakultur och nya marina teknologier.

27. Att åstadkomma en hållbar urban utveckling. De städer som arbetar med detta tema har som målsättning att utbyta erfarenheter och dra fördel av att tillämpa detta integrerade synsätt beträffande hållbar urban utveckling.

28. Utnyttjande av brownfield-områden och soptippar. De städer och regioner som arbetar med detta tema har som målsättning att utveckla projekt för att återanvända övergiven stadsmark som tidigare använts för industriella eller militära ändamål, och likaså hamnområden.

29. Att förebygga och reducera översvämningar. De städer och regioner som arbetar med detta tema utvecklar projekt för att återställa meanderslingor i floder, iordningställa torra poldrar, genomföra beskningsprojekt och skapa våtmarker.

30. Att stödja ekonomisk mångfald på landsbygden. De regioner som arbetar med detta tema utbyter erfarenheter av bästa praxis för att göra landsbygdsekonomierna mer diversifierade.

Hur det fungerar

Diskussion med kommissionsledamot Danuta Hübner vid den första konferensen inom ramen för Regioner för ekonomisk förändring i juni 2006.

Inom ramen för initiativet Regioner för ekonomisk förändring skall nätverk organiseras genom en ansökan till de nya nätverksprogrammen Interregionalt samarbete och Urban utveckling (Urbact), som troligen kommer att införas under det andra halvåret 2007. Enligt programföreskrifterna, skall en ledarregion ansöka hos ett lämpligt program om finansiering av ett nätverk. Övervakningskommittén är ansvarig för urvalet av projekt utifrån de urvalskriterier som den har fastställt.

Inom ramen för de båda programmen Interregionalt samarbete och Urbact kan regioner och medlemsstater fortsätta att bilda nätverk på samma sätt som de har gjort tidigare. Enligt ett upprop om förslag kan en grupp regioner eller städer som vill bilda ett nätverk – inom ramen för ett av de prioriterade 30 temana eller de andra överenskomna prioriteringarna – utse en ledarregion som skriver en projektansökan om ett specifikt ämne och lämnar in den till ett lämpligt program. De som åtar sig att sprida och beakta resultaten i konvergens- och konkurrenskraftprogrammen kommer att få mycket uppmuntran.

Regioner och städer som vill ingå i snabbspårsnätverk kommer att arbeta närmare Europeiska kommissionen i enlighet med procedurer som anges i programmet. Snabbspårsnätverk kommer att väljas ut på basis av tilläggsriterier, som exempelvis förekomsten av djupare partnerskap med ekonomiska och sociala partner, och åtagande att meddela resultaten till de största konvergens- och konkurrenskraftprogrammen.

Konferenser

En serie med tre konferenser inom ramen för Regioner för ekonomisk förändring tillkännagavs i januari 2006. Den första ägde rum 12–13 juni 2006, den andra 25–26 januari 2007 och den tredje har planerats till 7–8 mars 2007. Dessa evenemang har som syfte att visa upp teman i vilka Sammanhållningspolitiken kan stödja Lisabonagendan för modernisering, ge exempel på god praxis och ge strukturfondernas makthavare och experter möjlighet att inhämta kunskap. Den tredje konferensen skall också konstituera den första årliga konferensen som skall sammanfalla med rådets vårmöte och lanseringen av de regionala innovationsprisen som skall börja delas ut 2008.

Innovationer genom regionalpolitik (12–13 juni 2006)

Denna konferens fokuserade på att undersöka vad som är bästa praxis när det gäller att främja kunskapsförmedling, innovation och kluster, med särskild inriktning på strategier och projekt som har varit framgångsrika i eftersatta regioner. Bland huvudtalarna fanns kommissionens ordförande José Manuel Barroso, kommissionsledamot Hübner och kommissionsledamot Verheugen. Där fanns seminarier som tog upp offentliga myndigheters roller när det gäller att förvalta innovationer och främja kluster, utveckling av infrastrukturer som gynnar nyskapande och ger stödjande service, ekonomisk verksamhet, utveckling av centra för spetskompetens, kommersialisering av forskningsresultat, nätverkens roll i kunskapsförmedling, utveckling av transregionala projekt och erfarenheter av att kombinera nationell finansiering med fondmedel från gemenskapen.

Omkring 600 personer deltog i konferensen. De kom från nationella och regionala myndigheter som är involverade i att utforma och implementera strukturfondsprogrammen, representanter för

Vid konferensen Innovationer genom regionalpolitik i juni 2006.

företagsorganisationer, universitetet, teknikförmedlingsspecialister och specialnätverk involverade i forskning, innovation och kunskapsförmedling. Samtidigt med konferensen pågick en utställning med innovativa projekt från hela EU, vilka hade fått bidrag från strukturfonderna, och där fanns stånd med information om relevanta program från gemenskapen och även bås med rådgivning. Där fanns också en konferensbroschyr och sammandrag av föredragen.

Regionalpolitiska svar på demografiska utmaningar (25–26 januari 2007)

Syftet med konferensen var att höja medvetenheten om den demografiska förändringen som en drivkraft för socioekonomisk förändring och visa hur europeisk regionalpolitik och dess instrument gör det möjligt för europeiska regioner att svara på utmaningarna och göra det mesta möjliga av de möjligheter som demografisk förändring ger. Bland huvudtalarna fanns kommissionärerna Danuta Hübner och Vladimír Špidla, president Dimitriadis från EESK och Delebarre från Regionkommittén, och dessutom ministrar och experter från medlemsstaterna och regionerna. Under konferensen visade en representant från Eurostat de senaste 25 årens regionala befolkningsberäkningar och Regionkommittén lanserade verktyget An age proofing toolkit.

Förutom plenumsammankomsten fokuserade konferensen på tre workshopsessioner, med tre parallella seminarier per session. Evenemanget visade exempel på god praxis och erbjöd möjlighe-

ter för strukturfondernas maktavare och beslutsfattare att inhämta kunskap. Sammanlagt deltog mer än 500 representanter för nationella, regionala och lokala förvaltningar, institutioner och nätverk, organisationer inom det civila samhället och representanter för universitetet.

Främjande av kompetenskraft genom nyskapande teknik, innovativa produkter och sunda samhällen (7–8 mars 2007)

Denna konferens syftade till att underlätta utbytet av erfarenheter av god praxis när det gäller att genomdriva implementering av Lissabonstrategin på regional nivå genom sammanhållningsinstrument. Genom ett Forum för utbyte och nätverk kommer detta evenemang att ge möjligheter för strukturfondernas maktavare och beslutsfattare, regionala utvecklingskontor, företagsorganisationer och andra partner med upp till 500 deltagare att inhämta kunskap och arbeta i nätverk. Framför allt kommer evenemanget att under nio seminarier visa exempel på god praxis och styrning i europeisk regionalpolitik placerade under tre teman:

- Små och medelstora företag, överföring av teknik och styrning.
- Nyskapande teknik, innovativa produkter och marknader för hållbar tillväxt.
- Förbättrade regioner och städer för företag och medborgare.

Ett forum organiserades i samarbete med den franska regionen Provence-Alpes-Côtes d'Azur och Regionkommittén. Den senare

Vid den andra konferensen inom ramen för Regioner för ekonomisk förändring i januari 2007.

presenterade Lisbon Monitoring Platform, ett nätverk bestående av mer än 60 regionala och lokala myndigheter som i detalj övervakar hur implementeringen av Lissabonstrategin och dess styrningsprocess fortskrider.

Den 8 mars 2007 lanserade fru Danuta Hübner, europeisk kommissionsledamot för regionalpolitik, RegioStars 2008 – Awards för innovativa projects som syftar till att fastställa bästa europeiska praxis i regional utveckling.

RegioStars 2008 – Utmärkelser för innovativa projekt

Upprop till alla regionala myndigheter! Anmäl ert mest nyskapande projekt till en tävling som skall rikta uppmärksamheten mot god praxis i regional politik.

Utmärkelsen

Den första RegioStars-utmärkelsen kommer att delas ut i mars 2008 vid konferensen inom ramen för Regioner för ekonomisk förändring som kommer att visa upp exemplen på bästa praxis från tävlingen och underlätta utbyte av erfarenheter.

Syftet med RegioStars är att fastställa god innovativ praxis i regional utveckling inom följande kategorier:

- Regionala ekonomier grundade på kunskap och teknisk innovation:
  1. Stöd till kluster och företagsnätverk.
  2. Tekniköverföring från forskningsinstitut till små och medelstora företag.
- Hållbar ekonomisk utveckling:
  3. Energieffektivitet och förnybar energi.
  4. Miljöteknik.

Anmälan

Var och en av de 268 regionerna i EU-27 kan skicka in en anmälan som måste vara inlämnad senast den 29 juni 2007. RegioStars är öppen för alla projekt som har erhållit stöd från ERUF eller finansiering före anslutningen. I detta sammanhang är ett projekt en verksamhet som har en strategisk dimension och en potentiell inverkan på hela regionen.

Priser

Två priser kommer att delas ut inom varje underavdelning – det ena till ett projekt inom området för Konvergensmålet och det andra till ett projekt inom området för Regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Mer information finns på: http://ec.europa.eu/info regio/innovation/regiostars_en.htm

Regioner för ekonomisk förändring

RegioStars 2008: Utmärkelser för innovativa projekt

Deadline för inlämning: 29 juni 2007

Europeiska unionen
Regionalpolitik

http://ec.europa.eu/info regio/innovation/regiostars_en.htm
regio-stars@ec.europa.eu

Fallstudier

I samband med lanserandet av RegioStars 2008 har GD Regionalpolitik tagit fram en publikation med titeln *Exempel på regionala innovativa projekt*. Detta är en samling referat av 40 fallstudier över projekt från Regional Innovated Actions-programmen som har blivit medfinansierade av ERUF för att hjälpa regionerna att experimentera med nya tillvägagångssätt och med partnerskap och regional utveckling. De fullständiga texterna i fallstudierna kan läsas på Regionkommitténs webbsida på adressen:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

Att överbygga klyftan: Lisbon Monitoring Platform

Michel Delebarre,
Ordförande i Regionkommittén

"Behovet av ökat ansvarstagande på alla administrationsnivåer har accepterats som en av de viktigaste faktorerna för Lissabonstrategins framgång ... Lissabonreformerna måste i högre grad involvera EU-regionerna och de lokala myndigheterna, och detta måste ske på ett tidigt stadium i styrningscykeln ... Regionkommittén (ReK) har åtagit sig att bidra till övervakningen av det lokala och regionala deltagandet i Lissabonprocessen och implementeringen av reformerna för sysselsättning och tillväxt ... Det finns ett stort utrymme för mer engagemang på lokala och regionala nivåer i Strategin för tillväxt och sysselsättning. Alla aktörer i EU, på de nationella, regionala och lokala nivåerna måste ta ansvar för Lissabonagendan, och mobilisering är möjlig bara om de olika aktörerna känner att den föreslagna policyn angår dem och att de är involverade på riktigt i den beslutsfattande och implementerande processen."

Regionkommitténs plattform Lisbon Monitoring Platform lanserades den 1 mars 2006:

- för att bilda en tät gemenskap för stöd åt partnerskap för tillväxt och sysselsättning genom att främja informationsutbyte mellan lokala och regionala beslutsfattare,
- att formulera de identifierade utmaningarna och hindren och finna realistiska och passande lösningar.

Vad är denna plattform?

Den är partnerskapsprincipen omsatt i praktiken, ett nätverk av regionala och lokala myndigheter och samtidigt en elektronisk plattform. Plattformen ger information om strategins lokala och regionala dimensioner och den ger en överblick över utvecklingen av dessa lokala och regionala dimensioner genom en interaktiv resultattavla samt erbjuder ett utrymme för diskussion. Först och främst syftar den till att skapa en gemenskap mellan de lokala och regionala myndigheter som arbetar med implementeringen av Strategin för tillväxt och sysselsättning och dem som skulle vilja lära sig mer om den. Under 2006 deltog 65 lokala och regionala myndigheter och detta antal kommer att stiga till 100 i år.

Varför en plattform?

- För att införa transparens genom uppföljning av det som händer på gräsrotsnivå med National Reform Programmes (handlingsplaner som har utformats av medlemsstaterna för att stärka sysselsättning och tillväxt).
- För att övervaka utvecklingen av medlemsstaternas genomförande av Strategin för tillväxt och sysselsättning ur de regionala och lokala myndigheternas perspektiv.
- Att jämföra för att få bättre kunskap om det som händer i andra länder och regioner.
- Att övervaka det regionala och lokala engagemanget i Sammanhållningspolitikens styrprocess.
- Att undersöka det spirande förhållandet mellan Lissabonstrategin och Sammanhållningspolitiken och att höja med-

vetandet om National Reform Programmes och National Strategic Reference Frameworks (strategiska dokument som redogör för åtgärder för implementering av strukturfonderna och Sammanhållningsfonden) för lokala och regionala myndigheter.

- Att identifiera specifika trender bland de elva grupperna av regionala och lokala myndigheter.
- Att identifiera de hinder som regionala och lokala myndigheter stöter på vid implementeringen av Lissabonstrategin, att formulera dessa politiskt och finna realistiska lösningar.
- Att mobilisera den regionala och lokala nivån till att utbyta information (bästa praxis, utmaningar).
- Att skapa ett produktivt nätverk av regionala och lokala myndigheter vars erfarenheter och bidrag matas in i Regionkommitténs Lissabonrelaterade politiska budskap.
- Att hjälpa regionala och lokala myndigheter att mer effektivt redogöra för sina projekt i nationella debatter.

Hur fungerar en plattform?

Lisbon Monitoring Platform har som målsättning att vara ett användbart operativt verktyg för regionala och lokala myndigheter i hela EU, ett verktyg som innehåller detaljerade statistiska uppgifter, en dokumentationscentral och interaktivt forum, genom vilka regionala och lokala representanter får möjlighet att utbyta information (bästa praxis, utmaningar) om Lissabonrelaterade ämnen.

Förutom den elektroniska aspekten av denna plattform kommer den att rymma flera seminarier där deltagarna kan komma in för att bygga upp en riktig gemenskap med deltagarna i LMP-projekt.

Resultaten av detta övervakningsutövande kommer att ingå i Regionkommitténs rapport 2008, vilket begärdes i Europeiska rådets ordförandeskaps slutsatser från 2006. De kommer också att stödja andra aktiviteter som anordnats av Regionkommittén.

Mera information: <http://lisbon.cor.europa.eu/>
analysis@cor.europa.eu

Estland/Frankrike/Rumänien/Ryssland/Sverige/Tyskland/Österrike/ CLOE – Clusters Linked over Europe

Kluster är nätverk av kompatibla eller konkurrenskraftiga interrelaterade företag som samverkar för att stärka en bransch i ett särskilt område. De underlättar för företag att samla god praxis och utbyta information i en viss given region och inom en specifik bransch. Det sker emellertid inte mycket informationsutbyte mellan kluster, och klusteradministratörer kämpar ofta för att få en koncis överblick över vad som fungerar bra och hur goda resultat har uppnåtts inom kluster som har utvecklats i andra industrier. Kluster saknar synlighet eftersom de ofta saknar den kritiska massa som krävs för att väcka uppmärksamhet om sig själva och sina idéer i andra regioner inom och utanför Europa.

Huvudsyftet för projektet Clusters Linked over Europe (CLOE) som finansieras inom ramen för initiativet Interreg III C och Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) är att skapa ett europeiskt nätverk av kluster. För detta ändamål samarbetar offentliga och privata partner från regioner i sex medlemsstater och Ryssland mellan juli 2004 och juni 2007. Projektets viktigaste mål är: a) att lära sig av det som har utvecklats av kluster i andra branscher och regioner; b) att främja utbyte av kunskap och expertis mellan små och medelstora företag som ingår i kluster och som verkar inom samma bransch; och c) att öka klustrens synlighet i de samverkande regionerna, i andra europeiska regioner och i länder som Kina och USA.

CLOE:s stånd på TCI-kongressen i Lyon, Frankrike.

CLOE – Clusters Linked over Europe
Projekt: CLOE – Clusters Linked over Europe
Program: Interreg III C (Väst)
Total kostnad: 1 808 000 euro
EU-bidrag: 800 000 euro
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
Tidsram: juli 2004–juni 2007

Kontakt: Dr Adolf M. Kopp
Wirtschaftsförderung Karlsruhe
Zähringerstraße 65a
D-76124 Karlsruhe
Tyskland
Tfn (49-7211) 33 73 00
Fax (49-7211) 33 73 09
adolf.kopp@wifoe.karlsruhe.de
<http://www.clusterforum.org>

CLOE:s seminarier tillhandahåller plattformen för en handbok baserad på bästa praxis som nätverket har fastställt när det gäller att organisera och leda kluster. Nätverket håller också på att utveckla en hemsida som används för intern och extern kommunikation: den ger information om den verksamhet som bedrivs av små och medelstora företag och andra organisationer som är involverade i varje kluster. Genom nätverket får klusterföretagen lära sig om god praxis i organisation och resurshantering, kompetenshöjning och vidareutbildning och om verktyg och metoder för samarbete. De utvecklar samarbete och synergier med andra klusterföretag som verkar inom samma bransch och håller på att involveras i en samfällid internationell marknadsföringsstrategi som gör att CLOE kan positionera sig internationellt och få tillgång till målmarknader.

Projektet har fått publicitet på den europeiska klusterscenen, och flera milstolpar har redan uppnåtts. Eftersom man nu har skaffat sig en bra informativ hemsida (clusterforum.org) är plattformen inte längre enbart en informationskälla utan har blivit ett interaktivt forum med en sökmaskin med mer än 230 klusterkontakter i CLOE:s databas. En annan viktig milstolpe var färdigställandet av Cluster Management Guide 2006, en handbok för att inrätta och leda kluster. Ett industriinriktat seminarium i Linz var också ett lyckat arrangemang med 80 deltagare. Det handlade om företagen i CLOE-regionerna, och klusterledare från hela Europa deltog.

Tyskland/Italien/Ungern/Österrike/

REGINS – integration av små och medelstora företag i den europeiska ekonomin

Regional utveckling är beroende av konkurrenskraftiga små och medelstora företag och deras integration på den europeiska och globala marknaden. Därför är ett effektivt nätverksarbete mellan dem viktigt, särskilt för teknikorienterade branscher på regional och internationell nivå. Det finns emellertid inte mycket information om effektiviteten hos nätverk och kluster i olika regionala förhållanden. Dessutom är nätverks- och klusterverksamhet mestadels lokal eller regional, och på interregional eller europeisk nivå förekommer endast begränsat samarbete. REGINS-projektet undersöker status quo i administrationen av tematiska kluster i de deltagande regionerna och genomför andra projekt som länkar samman institutioner inom sektorerna för fordonsutveckling, logistik och bioteknik i de deltagande regionerna.

Fyra regioner i Tyskland, Italien, Ungern och Österrike samarbetar i REGINS-projektet (Regional standardised interfaces for a better integration of regional SMEs in the European Economy) som mellan 2004 och 2007 stöds av Interreg III C-initiativet och Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). REGINS övergripande mål är att stimulera överföring mellan deltagarna av kunskap om klusterledning och regional innovation och om policy för stöd åt små och medelstora företag, och att lägga grunden för ett långsiktigt och strategiskt samarbete. Projektets andra mål är: a) att gynna offentlig/privat partnerskap; b) att stimulera utbyte av erfarenheter och överföring av kunskaper inom bestämda teman; c) att inrätta regionala nätverkskontor för att stödja nätverksarbete mellan olika parter i regionen; d) att bedöma det rådande läget i fråga om klus-

REGINS ledningskommitté med personal vid ett sammanträde i Gmunden, Österrike.

teradministration i de deltagande regionerna; och e) att möjliggöra standardiserad samverkan med ett stort antal små och medelstora företag via existerande befintliga nätverk inom de deltagande regionerna.

REGINS skall ge en jämförande översikt över deltagarregionernas policy och verktyg för klusteradministration och deras effektivitet. Befintliga strukturer skall granskas och jämföras. Nya metoder skall utarbetas. Ett mentorssystem skall assistera vid integrationen av resultat i regionala stödprogram och nätverksinstrument. Gemensamma nätverksaktiviteter och strukturer (standardised interfaces) skall möjliggöra interregionalt samarbete mellan klusteradministrationsstrukturer, vilket bör leda till en minskning av projektens start- och transaktionskostnader, en förkortning av reaktionstiderna och en förbättrad överensstämmelse mellan projektens innehåll och de små och medelstora företagens målsättning. Andra projekt inom de utvalda tematiska prioriteterna kommer att skapa stabila interregionala förbindelser mellan regionala nätverkssamordnare och nätverksmedlemmar.

Utifrån en analys av det aktuella tillståndet och en interregional värderingsmetod har man kunnat utarbeta en handbok i god praxis. Den sammanfattar verksamheten med klusteradministration i deltagarregionerna och tillhandahåller allmänna rekommendationer för uppbyggnaden och ledningen av regionala kluster, i synnerhet beträffande fordons-, logistik- och biotekniksektorerna. Alla deltagarna gjorde PR för REGINS vid olika regionala, interregionala och internationella mässor och evenemang. Dessutom talade de varmt om REGINS-projektet vid ett antal internationella seminarier och besök i Oberösterreich, Stuttgart-regionen, Lombardiet samt Västra Pannonien.

Projekt: REGINS – Regional standardised interfaces for a better integration of regional SMEs in the European Economy

Program: Interreg III C (öst)

Total kostnad: 7 035 223 euro

EU-bidrag: 3 667 611 euro

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Tidsram: februari 2004–mars 2007

Kontakt: Andreas Hubinger

Clusterland OÖ GmbH

Hafenstraße 47–51

A-4020 Linz

Österrike

Tfn (43-7) 07 98 10-5082

Fax (43-7) 07 98 10-5080

andreas.hubinger@clusterland.at

<http://www.regins.org>

Tjeckien/Tyskland/Österrike/Polen/Slovenien

RegioSustain – från biomassa till energi – hållbarhet för regionala ekonomiska cykler

Odling och användning av biomassa för energiproduktion är ett innovativt sätt att skapa regionala värdecyklar i vilka hela mervärdet – från odlingen av biomassan till energialstring och konsumtion – stannar kvar inom regionen. Erfarenheten visar att användningen av biomassa som en alternativ energikälla kan stödja regional ekonomisk utveckling, särskilt i regioner som domineras av jordbruk och skogsbruk. Många av dessa regioner saknar emellertid det kunnande och de verktyg som krävs för att på ett riktigt sätt inrätta regionala cykler av biomassaproduktion, energialstring och konsumtion.

RegioSustain är ett interregionalt nätverk som skapats inom ramen för Interreg III C-initiativet och som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Genom att sammanföra 14 offentliga och privata partner och forskningsanläggningar i regioner och städer i fem medlemsstater vill RegioSustain göra det möjligt för regionerna att dra nytta av en förbisedd potential i jordbruk och skogsbruk genom att använda biomassa för energiproduktion. Projektets målsättning är särskilt att öka tillgången till kunnande och till de verktyg som behövs för att kunna använda biomassan effektivt, både för energiproduktion och som ett verktyg för hållbar utveckling samt för att skapa medvetande bland lokala och regionala aktörer och hos allmänheten.

RegioSustain hjälper regionerna att driva utvecklingen av alternativa energikällor ännu längre och bli mer oberoende av energitillförsel utifrån. Det hjälper också regionerna i deras ansträngningar att diversifiera inkomstkällorna från skogsbruket och jordbrukssektorn och det stöder bevarandet av traditionella kulturlandskap. Bland dess aktiviteter finns analyser av tillgängligt kunnande och

Ett av RegioSustains viktigaste mål är utbyte av erfarenheter. Reguljära utflykter tillsammans med projektpartnertillmodellinitiativ – härettuppvärmningssystem baserat på förbränning av träflis – är förmodligen det mest praktiska sättet för utbyte och överföring av bästa praxis.

Projekt: RegioSustain
Program: Interreg III C (Öst)
Total kostnad: 704 000 euro
EU-bidrag: 507 000 euro
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
Tidsram: juni 2004–juni 2007

Kontakt: Dr agr. Elke Knappe
Leibniz-Institut für Länderkunde eV
Schongauerstraße 9
D-04329 Leipzig
Tyskland
Tfn (49-34) 12 55 65 00
Fax (49-34) 12 55 65 98
info@ifl-leipzig.de
<http://www.regiosustain.net>

den lokala potentialen för att använda biomassa för energiproduktion. Genom ett stort antal seminarier, konferenser, utställningar och utbildningsevenemang överförs och sprids kunnande och verktyg. Det inrättas också informations- och servicecentra i regionerna för att stödja information, spridning och utbildningsverksamhet.

För perioden mellan juni 2004 och juni 2007 är projektets mål följande: a) att etablera ett kompetensnätverk genom utbyte av erfarenhet och exempel på bästa praxis samt överföra kunnande; b) främjande av strukturell förändring på landsbygden genom att införa alternativa inkomstkällor, genom att förbättra jordbrukets och skogsbrukets konkurrenskraft genom att följa principen om hållbar utveckling; c) ta vara på den befintliga potentialen inom jord- och skogsbruk; och d) stabilisering av eftersatta regioner genom att etablera regionala ekonomiska cykler.

Implementeringen av RegioSustain är inte direkt länkad till uppbyggnad av värmeanläggningar. Den handlar snarare om att lägga grunden för genomförandet av sådana projekt genom att överföra kunnande om den specifika potentialen, möjligheterna och även bristerna, inom projektregionerna för att införa ekonomiska cykler, och om möjligheter till finansiellt stöd. De olika aktiviteterna kan delas in i fyra grupper: analyser, vidareutbildning, möten och spridning av resultat och PR. Ett kärnelement för ett framgångsrikt genomförande av operationen inom projektregionerna är de regionala arbetsgrupperna. De träffas regelbundet och fungerar som en plattform för diskussioner med lokala aktörer och externa experter.

Irland

Tillväxt med hjälp av naturen

Förnyelsen av Lough Key Forest & Leisure Park på västra Irland ger en etablerad turistattraktion nytt liv och draghjälp till den lokala ekonomin.

Lough Key Forest & Leisure Park ligger i ett naturskönt och historiskt område som består av närmare 350 hektar blandad skogsmark, en sjö och en mängd små öar. Den nästan sex kilometer breda Lough Key-sjön är parkens viktigaste attraktion. I över tusen år har författare skrivit krönikor om sjöns historia. Först kom Annals of Lough Key år 1041, ett verk som numera förvaras på Trinity College i Dublin. På senare tid har sjön och dess omgivning utgjort delar av egendomen Rockingham, som fram till 1957 ägdes av sir John King och hans arvtagare. Egendomen såldes då till Irish Land Commission, och strax därpå grundades Lough Key Forest Park. Parken utgör en av de mest vidsträckta och pittoreska skogsparkerna i Irland. Bland parkens framstående attraktioner finns trädgårdar, naturstigar, arkeologiska fyndplatser, ringfort och underjordiska rum, utsiktstornet och båtturer till öarna. Under sina rekordår på 1970-talet och i början av 1980-talet lockade parken 250 000 besökare årligen. På grund av förändringarna inom turism och friluftsliv och uteblivna investeringar i parken har emellertid besöksantalet sjunkit sedan dess.

Utsikt från trädtopparna

I mitten av 1990-talet initierade Coillte, det statliga skogs- och markförvaltningsbolaget som äger parken, ett stort förnyelseprojekt tillsammans med Roscommon County Council. Projektet omfattade demolering av några av parkens strukturer och renovering och förnyelse av andra. Under denna förnyelse installerades dessutom många nya attraktioner i parken. Ett av de mer innovativa

Lekpark i Lough Key Forest & Leisure Park, Irland.

tillskotten är en ny "Trädkronepromenad" som slingrar sig i höjd med trädtopparna i en bana som löper från besökscentrumet utmed Lough Keys strand.

Andra nyheter är två nya inomhusäventyrscentra för vuxna och barn samt ett nytt besökscentrum som ger förklaringar till Lough Keys överdådigt omväxlande landskap. Även om förnyelsen av parken omfattade nya avgiftsbelagda faciliteter och attraktioner fortsätter parken att erbjuda fritt tillträde till de besökare som vill ägna sig åt traditionell rekreation i skogen,

Resultat

Den moderniserade Lough Key Forest & Leisure Park kommer att öppna sina portar för publiken i april 2007. Det projekterade antalet besökare under det första verksamhetsåret är 60 600, och till år fem skall det ha ökat till 121 300.

När parken är i full drift kommer den att ge mellan 12 och 16 nya arbetstillfällen i regionen. Den kommer också att underlätta skapandet av fler indirekta arbetstillfällen inom områden som catering, utbildning samt vatten- och landbaserade rekreationsaktiviteter. Lough Key Forest & Leisure Park är ett flaggskeppsprojekt i regionen, och det kommer också att fungera som ett ankare för flera andra turistattraktioner i trakten och därmed stödja etableringen av ett regionalt kluster inom turistnäringen. Moderniseringen av Lough Key Forest & Leisure Park tillhandahåller en användbar modell för samarbete mellan ett statsägt skogs- eller markförvaltningsbolag, en lokal myndighet och ett organ för turismutveckling vid utvecklandet av högkvalitativa turistattraktioner.

Projekt: Lough Key Forest & Leisure Park

Program: Mål 1 (2000–2006)

Total kostnad: 9 000 000 euro

EU-bidrag: 5 700 000 euro

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Tidsram: 2000–2006

Kontakt: Neil Armstrong

General Manager

Lough Key Forest & Leisure Park, Rockingham, Boyle, Co

Roscommon

Irland

Tfn (353-7) 19 66 32 42

Fax (353-7) 19 66 32 43

loughkey@roscommoncoco.ie

<http://www.loughkey.ie>

Belgien/Tyskland/Nederländerna

Gränsöverskridande vård

En ny gränsöverskridande sammanslutning av sjukvårdsaktörer i Euregio Meuse-Rhen (EMR) visar fördelarna med att betrakta sjukvårdssystemen ur ett europeiskt perspektiv.

EMR är en gränsöverskridande region som omfattar delar av Belgien (Liège och Limburg), Tyskland (Aachen) och Nederländerna (Limburg). Regionen har en befolkning på cirka 3,7 miljoner människor som talar tre olika språk, lyder under tre olika lagsystem och har fyra mycket skilda kulturer. Trots dessa skillnader har EMR en lång tradition av gränsöverskridande samarbete, i synnerhet inom sjukvården. Ett Interreg I-projekt, som startade 1992 lade den första grunden för samarbete inom sjukvården. Detta utvecklades vidare med stöd från Interreg II och Interreg III-programmen, som leder till intensivare samarbete mellan sjukhus, sjukförsäkringsbolag och andra sjukvårdsaktörer i regionen, samt till utvecklingen av en rad gränsöverskridande sjukvårdstjänster. Inom det nuvarande gränsöverskridande nätverket finns sjukhus, sjukförsäkringsbolag, patientorganisationer, läkare, vårdcentraler samt beslutsfattare inom sjukvårdsområdet och administration.

Fri rörlighet för patienter

De inledande skedena av samarbetet omfattade endast sjukhus och fokuserade i huvudsak på att bedöma behovet av sjukvård och utreda vilka strukturer som behövdes för att inrätta en gränsöverskridande sjukvård. En allians mellan sjukhus och sjukförsäkringsbolag utvecklades därefter som bildade en stomme för att ta itu med mer praktiska frågor beträffande gränsöverskridande sjukvård och att undanröja hindren för fri rörlighet för dem som sökte sig till sådana tjänster. Där ingick införandet av ett speciellt internationellt sjukförsäkringskort vilket skedde år 2000 och som gjorde att de försäkrade fick tillgång till gränsöverskridande sjukvård.

Det efterföljande Interreg III-projektet Gränsöverskridande sjukvård i Meuse/Rhen-regionen (Zorg over de grens, 2002–2005) byggdes upp runt ett brett nätverk bestående av tio vårdfinansierande organisationer och fem sjukhus. Sjukhusen och de finansierande organen undertecknade särskilda samarbetskontrakt och arbetade tillsammans med omkring 15 olika gränsöverskridande projekt. Projektet främjade gränsöverskridande kontakter mellan patientgrupper och nätverk för äldrevård, samarbete i vården av drogmissbrukare, samarbete mellan högskolor för högre utbildning samt samarbete i genomförandet av Euroregio miljö- och hälsoprojekt. Det ledde också till samarbete med en Euroregio hälsorapport och till organiserandet av Euroregio hälsokonferenser.

Projekt: Gränsöverskridande sjukvård i Meuse/Rhen-regionen (Zorg over de grens)

Program: Interreg III A

Total kostnad: 1 670 000 euro

EU-bidrag: 835 000 euro

Tidsram: 2002–2006

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Kontakt: Prof. Dr Jacques Scheres

Euregional Coordinator

University Hospital Maastricht

Postbus 5800, 6202 AZ, Maastricht

Nederländerna

Tfn (31-43) 387 59 92

Fax (31-43) 387 79 77

jsch@eepz.azm.nl (jscheres@knmg.nl)

Modell

Bland de viktigaste insatserna för gränsöverskridande samarbete inom sjukvård inom EMR kan nämnas:

- Kliniskt samarbete mellan sjukhus t.ex. hjärtkirurgi för barn, PET scan, barnonkologi, behandling av brännskador, kärlkirurgi och sjuklig fetma etc.
- Frivilliga diskussionsgrupper för personal på Euroregio sjukhus.
- Samarbete mellan grundare inom sjukvården.
- Ett internationellt sjukförsäkringskort.
- Informationssajt och plattform om gränsöverskridande vård i EMR.
- Utvidgad sammanslutning av sjukhus, försäkringsbolag, patienter, läkare, farmaceuter och andra relevanta partner, som exempelvis universitet.
- Jämförelse av kostnader för specifik sjukhusvården i de tre länderna i EMR.
- Jämförelse av kostnaderna för sjukhusvård, av transparensen i regelsystemen och försäkringsersättningar för läkarvård i de tre länderna i EMR.
- Jämförelse av vården för kroniskt sjuka i EMR, t.ex. diabetes.
- Gränsöverskridande samverkan vid olycksfall, nödutryckningar och ambulanstransporter i EMR.

Euregio Meuse-Rhen ger en användbar modell för framtida samarbete om gränsöverskridande sjukvård i Europa. Projektets framgång har redan lett till en omläggning i Europeiska unionens policy, där man nu inser fördelarna med att betrakta sjukvårdssystemen ur ett europeiskt perspektiv.

Danmark/Sverige

Gränsöverskridande bioteknik

Gränsöverskridande samarbete mellan offentliga myndigheter och industrierna inom life science i Öresundsregionen har lett till skapandet av Medicon Valley, ett världsledande bioteknikkluster.

När de svenska och danska regeringarna 1991 beslöt att bygga en fast förbindelse över Öresund, hade de också avsikten att bygga en gränsöverskridande region som skulle skapa ett gemensamt område för ekonomiskt, socialt och kulturellt samarbete. Resultatet blev Öresundsregionen som omfattar Stor-Köpenhamn och Skåne i södra Sverige, och som täcker ett område på cirka 100 kvadratkilometer med en befolkning på 3,5 miljoner invånare. För att främja ekonomisk tillväxt i regionen inrättades därefter Øresund Science Region (OSR) genom ett samarbete mellan industrin, universitetet och den offentliga sektorn.

Ett prioriterat mål för OSR var att bygga plattformar eller kluster i några av regionens bäst presterande sektorer, såsom bioteknik, miljö, IKT och livsmedel. Hittills har det största och mest framgångsrika klustret varit bioteknik/medicin-sektorn, känd som Medicon Valley. Idén med Medicon Valley etablerades i mitten av 1990-talet när offentliga myndigheter och den biomedicinska industrin i regionen enades om att samarbeta för att marknadsföra regionen internationellt och att sträva mot ett gemensamt mål: att bli den mest attraktiva bio-regionen i Europa och rankas bland de fem mest attraktiva bio-regionerna i världen.

Från kluster till gemenskap

Sedan 1997 har de regionala utvecklingskontoren Copenhagen Capacity och Position Skåne, gemensamt främjat investeringar i Medicon Valley. Samtidigt har den etablerade Medicon Valley-gemenskapen också verkat för att stimulera sin egen fortsatta tillväxt och utveckling, med början i inrättandet av Medicon Val-

ley Academy (MVA) 1997. MVA fungerar som en stödjande organisation som verkar för informations- och kunskapsutbyte samt samarbete mellan företag, universitet, sjukhus och andra organisationer i Medicon Valley. MVA fick ekonomiskt stöd genom Interreg II A Øresund och genom offentliga och privata aktörer från regionen.

Samverkan mellan regionens universitet ledde också till grundandet av Öresundsuniversitetet som samordnar undervisning och forskning och hjälper till med att övervaka skapandet av nya forskningsinstitutioner för de biomedicinska vetenskaperna i regionen. Ett annat framstående samarbetsområde har varit etablerandet av regionens första riskkapitalbolag, Medicon Valley Capital. MVC bildades av investerare från båda länderna och stöder nyetableringar och utvecklingsföretag inom de biomedicinska vetenskaperna.

Farmaceutiska Silicon Valley

I dag består Medicon Valley av en koncentration av stora farmaceutiska företag, oöverträffade i Europa och kanske i hela världen. Med stöd från regionens blomstrande akademiska och kliniska biomedicinska forskning har detta unika kluster gjort Medicon Valley världsledande inom fyra av de kommersiellt mest framgångsrika områdena inom medicinen: diabetes, inflammation/immunologi, neurologi och cancer. Denna samlade mängd av erfarenhet och expertis har också gjort Medicon Valley till en fruktbar miljö för nya biomedicinska företag. Sedan 1997 har Medicon Valley gett upphov till 114 nyetableringar (ett genomsnitt av 13 per år under perioden 1997–2005) och drar till sig fler utländska direktinvesteringar inom de biomedicinska vetenskaperna än någon annan region i Europa. Medicon Valley hyser nu mer än 300 företag som arbetar inom bioteknik, medicinteknik och de farmaceutiska sektorerna, samt svarar för ungefär 60 procent av all dansk-svensk läkemedels- och apparatexport.

Några anmärkningsvärda fakta om Medicon Valley:

- 300 företag som verkar inom de biomedicinska vetenskaperna.
- 14 universitet.
- 26 sjukhus av vilka elva är universitetssjukhus.
- 41 000 personer anställda inom de biomedicinska vetenskaperna.
- 14 000 forskare.
- 150 000 studenter av vilka 2 000 är doktorander inom biomedicin.

Det står för ungefär 60 procent av Skandinaviens biomedicinska produktion.

Projekt: Medicon Valley
Program: Interreg
Totalkostnad: 3 950 000 euro
EU-bidrag: 1 980 000 euro
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
Tidsram: 28.2.2002–27.2.2005

Kontakt: Ulf Åberg
Business Development Manager
Livsmedel & livsmedelsteknik, Life Science
Avdelningen för ekonomisk utveckling & innovation
Region Skåne, Stortorget 9
S-211 22 Malmö
Sverige
Tfn (46-40) 623 97 48 (direkt och bärbar)
GSM (46-76) 887 04 48
Fax (46-40) 35 92 04
ulf.oberg@skane.se (Skype: ulfgoranaberg)
<http://www.skane.com/invest>

Italien

Trä- och teknikklustren i Bolzano: samarbete och förnyelse bland små traditionella familjeföretag

Bolzanoregionen stödde uppbyggnaden av ett trä- och teknikkluster (Cluster Holz & Technik) som omfattar 175 medlemsföretag, huvudsakligen små familjeföretag med låg innovationsprofil. Medlemmarna samarbetar med innovationer exempelvis inom områdena friskvård, hållbara byggnader och ljus- och ljudoptimering.

Den autonoma provinsen Bolzano (Südtirol på tyska, som är det språk som talas av befolkningsmajoriteten) är en alpin region där träbyggnationer och virkesprodukter utgör en traditionell sektor av den lokala ekonomin. Men eftersom verksamheten sker på en relativt skyddad marknad och med begränsad FoU-kompetens är de lokala firmorna (mestadels mycket små företag) inte särskilt väl rustade för att möta globaliseringens utmaningar. Generellt sett är de inte konkurrenskraftiga utanför den regionala marknaden. Trävarusektorns största utmaning är att modernisera och vidga sin marknad liksom att främja tekniköverföring för att identifiera nya produkter, kunnande och produktionsprocesser.

Regionalt stöd

De regionala myndigheterna uppmuntrade uppbyggnaden av ett kluster och sände iväg tre öppna kallelser där SMF:s inbjöds att komma med samarbetsprojekt som avsåg att stödja innovationer. Så småningom finansierades åtta projekt som omfattade 28 företag med inriktning på följande områden: förbättring av akustik och belysning, inredning för må bra-sektorn (hotell, spa etc.), utveckling och marknadsföring av ergonomiska möbler, produkt/marknad/teknik/innovation, samt en informationsplattform för träsektorn.

Exempelvis presenterade tre möbelsnickare "Eurokustik", ett av de finansierade projekten, och ville utveckla nya metoder för att designa rum med optimal akustik. Efter att ha specialutbildats av två österrikiska experter byggde möbelsnickarna en första prototyp av en akustisk kammare. Den testades sedan av Symfoniska blåsorkestern under en konsertturné, vilket möjliggjorde mätningar av hur olika inredningsarrangemang inverkar på spridningen av ljudet och musiken. Projektet var så framgångsrikt att det resulterade i ett nytt företag som ordnade kontrakt inom den privata sektorn (konferens- och konsertrum för hotell eller orkestrar, arbetsplatser för företag) och den offentliga sektorn (idrottsplatser och brandstation).

Samtidigt utvecklades också en del horisontella aktiviteter, däribland stöd för deltagande i internationella mässor och organisation av studiebesök, speciella utbildningssammankomster för relevant ny teknik, en studie av trämarknaden i norra Italien, upprättandet av teknisk certifiering (etikett) för akustik och belysning, utveckling av en databas med företagsprofiler, organisation av regelbundna seminarier och evenemang (till exempel Samtal om trä), utveckling av ett kompetenscentrum för träakustik och

Projekt: Cluster Alpine Network (CAN) Wood and Technologies Cluster
Program: Innovative Actions (2000–2006)
Total kostnad: 740 360 euro
EU-bidrag co: 370 180 euro
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
Tidsperiod: januari 2002–december 2004

Kontakt: Wood and Technologies Cluster
Dott. Albert Überbacher, Cluster Manager
CAN Südtirol
Via Siemens 19
I-39100 Bolzano
Italien
Tfn (39) 471 56 81 47
Fax (39) 471 56 81 45
albert.ueberbacher@can-suedtirol.it
<http://www.can-suedtirol.it>

belysning och skapandet av ett informations- och kommunikationscentrum.

Klustret, som omfattar både tillverkningsföretag och serviceinrättningar, är sammansatt som följer: 60 procent byggnadsnickare, 20 procent möbelsnickare, 10 procent arkitekter och 10 procent andra firmor (designer, akustik- och belysningstekniker).

Mer utveckling

När programmet slutade år 2004 omfattade klustret 130 medlemmar och en vald representantkommitté. Två år senare hade medlemsantalet stigit till 175. Tre arbetsgrupper (Innovativa träkonstruktioner, Optimal ljus användning inomhus samt Hälsa, alpine wellness och innovativa ytor) har också inrättats, och de erbjuder medlemmarna information, kunnande, utbildning och support för samarbetsprojekt. Sju av de åtta finansierade samarbetsprojekten fortsätter utan stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och två nya projekt planeras (SPA-anläggningar för trestjärniga hotell och trähusbyggnation anpassad till sydliga klimat). En teknisk kvalitetsstämpel har också utvecklats, och ett interregionalt samarbetsprojekt (Trä – ett mervärde, finansierat av Interreg III C) pågår.

Sverige

Ett nätverk av innovationskonsulter för små och medelstora företag

I Västsverige arbetar en grupp innovationskonsulter med små och medelstora företag för att fastställa behov av innovation och, när så behövs, konsultera experter/skaffa fram sakkunskap för att hjälpa dem i deras framtida utveckling.

Västra Götaland är Sveriges ledande industriregion och industri-sektorn är ryggraden i den regionala ekonomin och i sysselsättningen utanför Storgöteborg. Omkring 40 procent av regionens befolkning är anställd inom industrin eller inom industrirelaterad verksamhet.

En RITTS-studie (1) som genomfördes 1999–2000 och som baserades på 900 intervjuer med företagare visade att små och medelstora företag hade utvecklingsbehov som inte var tillgodosedda och att omfattningen av innovation och risktagande var liten bland industriella små och medelstora företag i regionen. Kunskapsresurserna var utspridda och små och medelstora företag var osäkra på till vem de skulle vända sig när de behövde assistans. De hade olika behov, särskilt beträffande teknisk kompetens, men också inom områdena marknadsföring och nätverksarbete för att nå potentiella kunder. Det behövdes bättre kontakter mellan kunskapsförmedlare och små och medelstora företag.

Under 2003 genomförde Region Väst ett projekt med namnet World Class Regional Innovation System for industrial SMEs i tre andra regioner Fyrbodal, Sjuhärads och Skaraborg. Projektet avbröts i förtid på grund av begränsat stöd från Fyrbodal, som hade fått finansiering från Innovative Actions Programme för sitt eget projekt att experimentera på detta område.

Andra fasen

Projektets andra fas fortsatte med de två återstående regionerna mellan april 2003 och augusti 2005. Det svenska industriforsk-

ningsinstitutet IVF ledde projektet som kallades World Class Regional Innovation Service IF-net Västra Götaland. Projektet arbetade med följande verksamheter:

- Ett nätverk byggdes upp för att sammanföra alla tillhandahållare av industriell kunskap. Det samordnades av en ledningsgrupp bestående av regionens projektledare, några industriforskningsinstitut och en sammanslutning för företagsutveckling.
- "Innovationskonsulter" rekryterades och utbildades inom nätverket. De kriterier som användes av ledningsgruppen vid urvalet av konsulterna var: tidigare erfarenhet inom industrin; förmåga och villighet att kommunicera med och skapa förtroende hos nyckelpersoner i små och medelstora företag; och att se "hela bilden" dvs. förhålla sig till de små och medelstora företagens situation på ett holistiskt sätt snarare än att leta efter specifika problem inom det egna expertisområdet. Innovationskonsulterna fick utbildning som gjorde att de kunde verka som ambassadörer för nätverkets samlade kompetens.
- Innovationskonsulterna besökte industriella små och medelstora företag för att hjälpa dem i deras utveckling. Personliga besök visade sig vara det bästa när det gällde att skapa kontakt och förtroende, medan broschyrer och annat informationsmaterial endast fungerade som påminnelser. Det inledande besöket varade 1–2 timmar, och sedan gjordes ytterligare besök som varade max. 20 timmar sammanlagt för analys och utarbetande av ett förslag för utvecklingsprojektet.
- När besöket resulterade i ett fastställt behov lämnade konsulten ett specifikt förslag på ett utvecklingsprojekt som företaget kunde utvärdera. Sedan sökte man rätt på den bästa expertisen och rekommenderade den till små och medelstora företag. Utvecklingsprojektet betalades sedan med ett bidrag från projektet på 1 800 euro.
- Tillvägagångssätten, samordningen, rapportering etc., med avseende på företagsbesöken och de tjänster som erbjöds av representanter för det regionala kunskapsnätverket, inordnades i en generell policy för att därmed säkra konsekvens och kvalitet. Dessa detaljer dokumenterades i en handbok, som var baserad på en studie som hade utförts av BIC (Business Innovation Centre) innan projektet påbörjades.
- 318 företagsbesök gjordes, vilket resulterade i 100 förslag till utvecklingsprojekt av vilka 75 sattes igång.

Regionen fortsätter att finansiera projektet som en del i sin strategi att bygga ett "innovationsstödsystem i världsklass för små och medelstora företag".

Projekt: World class regional innovation system for industrial SMEs
Program: Innovative Actions (2000–2006)
Tidsperiod: januari 2003 – september 2005
Totalkostnad: 1 714 000 euro
EU-bidrag: 727 000 euro
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Kontakt: Fas II i projektet
Björn Westling
IVF Industriforskning och utveckling AB
Argongatan 30
S-431 53 Mölndal
Sverige
Tfn (46-31) 706 61 69
Fax(46-31) 27 61 30
bjorn.westling@ivf.se

¹ "Regional Innovation and Technology Transfer", är ett europeiskt program som är samfinansierat med strukturfonderna och som organiserades av Generaldirektoratet för regionalpolitik i mitten av 1990-talet för att uppmuntra regioner att utveckla forsknings- och innovationsstrategier.

Estland

Innovation i byggnadsindustrin: Loodesystem

Utveckling av en ny tillverkningsmetod för termoprofiler

Loodesystem Ltd är en estnisk tillverkare av byggnadsmaterial och monteringsfärdiga hus. Det blev vid etableringen år 2000 det första företaget i Estland som tillverkade bärande väggar för monteringsfärdiga hus eller elementhus och som använde stålplåt eller så kallade termoprofiler som byggnadsmaterial.

Termoprofil är en tunn galvaniserad stålplåt som används för tillverkning av ytterväggar och fasader. Stålets styrka och dess goda flexibilitet möjliggör tillverkning av plåtar som är lätta och tunna, men på samma gång starka och hållbara. Termoprofilsleverantörer tillhandahåller vanligtvis enhetliga produkter som gör att produktionen av monteringsfärdiga hus blir tämligen personalintensiv. Detta skapar svårigheter i Estland och dess grannländer där det råder brist på arbetskraft i byggnadssektorn.

Därför beslöt Loodesystem Ltd att utveckla en ny tillverkningsmetod för termoprofiler för att försöka övervinna dessa problem. För att minska de potentiella ekonomiska och tekniska riskerna i samband med detta forsknings- och utvecklingsprojekt, beslöt Loodesystem att söka bidrag från strukturfonderna genom Enterprise Estonia (EAS), den statliga instansen för företagsstöd.

Kompanjonskap

Ingenjörerna på Loodesystem samlade in och analyserade data on-line för att identifiera de viktigaste faktorerna som hindrade snabbare montering av element för monteringsfärdiga hus. Resultatet av denna analys avslöjade vilken funktion som skulle behöva läggas till i termoprofilerna för att man skulle få en snabbare elementmontering jämfört med andra tillgängliga termoprofiler.

Tillverkningsmetoden utvecklades i samarbete med Oy Samesor, ett finskt företag som är ledande på området. Inom nio månader

Den nya produktionslinjen.

Projekt: Utveckling av en ny produktionslinje för termoprofiler
Program: Mål 1-program (Priority 2: Konkurrenskraft hos företag)

Total kostnad: 261 223 euro

EU-bidrag: 104 486 euro

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Tidsramar: december 2004–september 2005

Kontakt: Raul Loomets

Loodesystem Ltd

Katusepapi 10a

EE-11412 Tallinn

Estland

Tfn (372) 601 19 14

info@loodesystem.ee

http://www.loodesystem.ee

kunde de nya idéerna som Loodesystem bidrog med omsättas i praktiken av partnerskapet.

Den nya innovativa metoden, som kallas strip rollforming line, testades under det tredje kvartalet 2005, mindre än ett år efter slutförandet av den inledande analysen av den nödvändiga specialiseringen. Denna utvecklingstakt skulle inte ha varit möjlig utan samarbetet med Enterprise Estonia och bidragen från strukturfonderna. De åtföljande ekonomiska och tekniska riskerna skulle ha varit alltför avskräckande för små och medelstora företag.

Snabbare och billigare

Loodesystem Ltd har utvecklat en innovativ CAD/CAM-styrd metod som förkortar tiden som krävs för att tillverka ett väggelement. De extra funktionerna är unika och ger kunderna en funktionalitet som saknar motstycke.

Om man använder termoprofiler tillverkade av Loodesystem kan ett väggelement

- tillverkas 20–40 procent snabbare än om man använder någon konkurrerande termoprofilprodukt,
- monteras med mindre arbetskraft än om man använder någon konkurrerande termoprofilprodukt.

De nya produkterna har tilldragit sig uppmärksamhet från potentiella kunder i olika delar av Europa. Loodesystem har redan börjat exportera sin produkt till Ukraina och har funnit nya partner, i huvudsak byggföretag, i Östersjöregionen och i Spanien.

Frankrike/Grekland/Italien/Marocko/Spanien/Tunisien

Medelhavsområdet, ett laboratorium för energiinnovation

Med tanke på de växande miljö- och klimatproblemen kännetecknas Medelhavsområdet av många olika miljötyper – områden med öar, berg och städer – något som är en fördel när det gäller att inhämta olika slags erfarenheter vid användning av förnybar energi som komplement. Förnybar energi är en nyckelfaktor både när det gäller att bekämpa växthuseffekten och att släppa fram decentraliserad elproduktion.

Bland fördelarna med ett samarbete mellan Medelhavsländerna inom partnerskap och nätverk finns följaktligen stödet till kunskapsspridning, valet av de i ett givet sammanhang mest effektiva energisystemen och riktiga beslut beträffande samhällsplanering. Samtidigt bidrar detta till att uppfylla kraven i Kyotoprotokollet och EU-vitboken om energi.

Ett annat mål är att göra de för närvarande kostsamma förnybara energikällorna mer konkurrenskraftiga, särskilt vad gäller solcellsenergi och bränsleceller.

Nordkusten/Sydskusten

Det var sådana överväganden som gav upphov till projektet Emergence (!) 2010 som nyligen har startats av regionen Provence-Alpes-Côtes d'Azur (PACA, Frankrike) inom ramen för det europeiska programmet Interreg III B MEDOCC (?). Syftet är att säkerställa en tillförlitlig och kontinuerlig energiförsörjning genom decentraliserad produktion från förnybara källor genom att från och med nu engagera de deltagande områdena i en integrationsprocess med syftet att skapa morgondagens energilandskap.

Deltagarna i Emergence 2010 utgörs av Balearernas Handelskamare, industri och energi (Spanien), provinsen Cagliari (Sardinien,

Solcellsenergi: utbyte av erfarenheter om förnybar energi ingår i projektet Emergence 2010.

Italien), regionalprovinsen Caltanissetta (Sicilien, Italien), Prefekturerna för Tolvöarna och Centrum för förnybara energikällor (CRES) i Grekland, tillsammans med två institutioner på Medelhavets sydkust, Utvecklingscentrum för förnybar energi (CDER, Marocko) och Nationella byrån för energikontroll (ANME, Tunisien).

Från stötestenar till modeller

I en inledande fas (juni–december 2006), baserad på en noggrann metodik som utarbetats under ett inledningsseminarium, ingick att varje partner – med hjälp av ett dataprogram som utvecklats av CRES – skulle välja de energisystem och studieområden som skulle ingå i en gemensam utvärdering. I denna ingick identifiering av de berörda områdena och aktörerna, påbörjande av tekniska och ekonomiska studier, upprättandet av ett bibliotek för datafiler och en hemsida samt en sammanställning som gjordes av PACA av en lista med "stötestenar" med siktet inställt på att utveckla de tekniker som man hade tänkt sig.

Den andra fasen (januari–juni 2007) innefattar presentation av fallstudier och strategier, arbete på plats i enlighet med beslut och i linje med en vägkarta upprättad av CRES, samt åsiktsutbyte kring nämnda stötestenar.

Under fas tre, mellan juli 2007 och april 2008, kommer man slutligen att upprätta en detaljerad beskrivning för att lansera ett modellfall som föreslås av varje partner och som möjligen resulterar i ett genomförande i full skala.

Möjliga driftstarter och ett lämpligt europeiskt stöd – inklusive det som finns i de program som ingår i strukturfondernas nya mål Europeiskt territoriellt samarbete – kommer att fastställas. Projektet kommer att avslutas med ett seminarium och en deklaration.

Att så frön till alternativ energi

I anslutning till studierna måste Emergence 2010 tillåta tillkomsten av utvecklingscentra på platser där ekonomin – på grund av deras isolerade läge, särskilda behov av eller krav på decentralisering – är missgynnad vad gäller energiförsörjning.

Projekt: Emergence 2010

Program: Interreg III B MEDOCC, axis 2, measure 1

Total kostnad: 1 210 000 euro

EU-bidrag: 722 500 euro

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Tidsram: 1 juli 2006–30 juni 2008

Kontakt: Région Provence-Alpes-Côte d'Azur

Mireille Pile, Managing Director for Environment

Sustainable Development and Agriculture

Hôtel de Région, 27 Place Jules Guesde

F-13481 Marseille cedex 20

Frankrike

Tfn (33) 491 57 52 08

Fax (33) 491 57 53 07

mpile@regionpacaf.fr

<http://www5.regionpaca.fr/>

¹ Emergence: "Etudes en Méditerranée pour les Energies Renouvelables Garantissant l'Électrification de Noyaux de Croissance Ecologique".

² Interreg III B: transnationellt samarbete (2000–2006). MEDOCC: Västra Medelhavet.

ORDLISTA

Sammanhållningsfonden riktar sig till medlemsländer med en bruttonationalinkomst som är lägre än 90 procent av gemenskapens genomsnitt och medfinansierar projekt inom området för transport och miljö, däribland transeuropeiska nätverk (TEN), energieffektivitet och förnybar energi. För perioden 2007–2013 kommer Sammanhållningsfonden att förfoga över 69,6 miljarder euro inom ramen för program som drivs av medlemsländer.

Konvergensmål: Under perioden 2007–2013 är syftet med det här målet att främja tillväxtökande villkor och faktorer som leder till verklig konvergens för de minst utvecklade medlemsstaterna och regionerna. Detta mål berör – inom 17 medlemsstater – 84 regioner med en befolkning på 154 miljoner, vars BNP per capita är mindre än 75 procent av gemenskapens genomsnitt, och – och i samband med utfasning ytterligare 16 regioner med 16,4 miljoner invånare med en BNP som bara ligger en aning över tröskeln som en följd av den statistiska effekten av det större EU. Summan som är tillgänglig under konvergensmålet är 279,8 miljarder euro som motsvarar 81,5 procent av den totala summan. Den är uppdelad enligt följande: 199,3 miljarder euro för konvergensregionerna, 13,9 miljarder euro som är reserverade för utfasningsregionerna och 69,6 miljarder euro för Sammanhållningsfonden, och den senare berör 15 medlemsstater.

CSG: Gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållning ger en ungefärlig ram för strukturfondsåtgärder. På grundval av ett förslag från Europeiska kommissionen antog rådet och Europaparlamentet den 6 oktober 2006 gemenskapens strategiska riktlinjer (CSG) för perioden 2007–2013.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) är – tillsammans med Sammanhållningsfonden och Europeiska Socialfonden – ett av de tre finansiella instrumenten i EU:s sammanhållningspolitik och den viktigaste finansieringskällan för utveckling av regioners inneboende potential. ERUF som upprättades 1975 kan bidra till finansiering av produktiv investering, entreprenörskap, infrastruktur för transport och miljö, forskning och teknisk utveckling, innovation, informationssamhället, hållbar utveckling och andra verksamheter. De specifika prioriteringarna för ERUF-stöd fastställs inom ramen för fleråriga program som drivs gemensamt av kommissionen, medlemsstaterna och regionerna.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

Europeiska socialfonden (ESF), bildad 1957, är ett av EU:s tre sammanhållningsinstrument och den främsta EU-källan till finansiellt stöd för utveckling av anställningsbarhet och humanresurser.

http://ec.europa.eu/employment_social/esf2000/introduction_en.html

Europeiskt territoriellt samarbete: Det tidigare gemenskapsinitiativet Interregs tillvägagångssätt stöds av Europeiskt territoriellt samarbete som fungerar som ett mål i unionens sammanhållningspolitik och syftar till att stimulera gränsöverskridande, transnationellt och interregionalt samarbete mellan EU:s regioner. Det finansieras under Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och ett belopp på 7,8 miljarder euro har anslagits till medfinansiering av ca 80 samarbetsprogram.

http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/index_en.htm

Innovativa åtgärder: Under perioden 2000–2006 finansierades 181 regionala program av Innovativa åtgärder i 156 valbara regioner i EU-15. Målet var att testa nya förhållningssätt och aktiviteter som om de lyckas kan förbättra kvaliteten i de operativa programmen. Målsättningen för dessa risktagande "laboratorier" var att stärka regionala ekonomier som var baserade på kunskap och teknisk innovation, sätta informationssamhället i samhällets tjänst och främja hållbar utveckling.

Integrerade riktlinjer för tillväxt och sysselsättning: Vid en utvärdering av framstegen inom Lissabonstrategin fram till 2004 enades Europeiska rådet på våren 2005 om att åter gemensamt rikta gemensamma ansträngningar på tillväxt och sysselsättning. De integrerade riktlinjerna omfattar 23 åtgärder och cykeln mellan år 2005 och 2008 inbegriper en uppsättning strukturella indikatorer och årliga framstegsrapporter om nationella reformprogram (NRP).

Mainstreamprogram: Denna term används för de 450 program som finansieras av ERUF, ESF och Sammanhållningsfonden under målen "konvergens" och "regional konkurrenskraft och sysselsättning" mellan 2007 och 2013.

Nationella reformprogram: Enligt den nya samlingen Integrerade riktlinjer som utarbetades av Europeiska rådet i juni 2005 skall medlemsstaterna fastställa sina prioriteter och gemensamt verka för bästa praxis när det gäller att ta i tu med de största ekonomiska utmaningarna genom sina NRP. Dessa fastställde medlemsstaternas strategier för att sörja för långsiktig hållbar tillväxt, hög sysselsättning och ett rättvist och inkluderande samhälle. En årlig framstegsrapport om programmen måste avläggas av varje medlemsstat vid rådets vårmöte.

NSRF: När medlemsstaterna skall utforma programmen för bidrag från strukturfonderna för perioden 2007–2013 skall de presentera en nationell strategisk referensram som säkerställer att interventionerna är i linje med gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållningen.

Operationella program: Dokument som har inlämnats av en medlemsstat och antagits av kommissionen och som anger en utvecklingsstrategi med en sammanhängande uppsättning priorite-

ringar som skall uppfyllas med hjälp av en fond eller, om det gäller Konvergensmålet, med hjälp av Sammanhållningsfonden och ERUF.

Regional konkurrenskraft och sysselsättning: Detta mål med programtid mellan 2007 och 2013 syftar till att stärka regionernas konkurrenskraft och attraktivitet, samt även sysselsättning, och det skall ske på två sätt. För det första skall utvecklingsprogrammen hjälpa regionerna att förutse och gynna ekonomisk förändring genom innovation och främjande av kunskapssamhället, entreprenörskap, miljöskydd och förbättrad tillgänglighet. För det andra skall skapandet av fler och bättre arbetstillfällen stödjas genom anpassning av arbetskraften och investering i mänskliga resurser. Målet omfattar alla regioner i de 19 medlemsstaterna utanför Konvergensmålet, 168 regioner som tillsammans representerar 314 miljoner invånare är väljbara. Beloppet på 54,9 miljarder euro – av vilka 11,4 miljarder är avsedda för infasningsregionerna – motsvarar strax under 16 procent av det totala anslaget.

Regioner för ekonomisk förändring: Kommissionens förslag för att förstärka utbytet av god praxis i samband med interregionalt samarbete under perioden 2007–2013 lades fram i meddelandet (2006) 675 av den 8 november 2006.

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

Urban II: Gemenskapsinitiativet Urban II (2000–2006) är ett specifikt instrument för en förnyelse av urbana miljöer. Urban II försöker tackla de problem som finns i dessa områden och förbättra städernas attraktionskraft. Sjuttio europeiska städer har mottagit finansiellt stöd från en ERUF-budget som totalt uppgår till 730 miljoner euro. Genom den integrerade satsningen har flera olika dimensioner åtgärdats, som exempelvis bättre tillgång till arbete och utbildning, främjande av kulturell potential och fysisk och miljömässig förnyelse.

Urbact: Urbact-programmet, som medfinansieras av ERUF, baseras på ett nätverk av europeiska städer som har varit engagerade i gemenskapsinitiativet Urban. Urbact främjar erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande (peer learning) bland aktörer. Många åtgärder har finansierats, däribland skapandet av 30 nätverk som har sammanfört mellan 8 och 20 städer, vart och ett kring ett specifikt urbant policy-tema. Nästa fas kommer att vara öppen för alla städer i de 27 medlemsstaterna.

<http://www.urbact.eu>

Info regio

Besök Info regios webbplats för en översikt över EU:s europeiska regionalpolitik

**http://ec.europa.eu/regional_policy
regio-info@ec.europa.eu**

